ספרי׳ — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

שער
שלישי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

מכבוד קדושת

אדמו״ר מנחם מענדל

זצוקללה״ה נבג״מ זי״ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בחוקותי (ל״ג בעומר)

(חלק א)

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים״
770 איסטערן פאַרקוויי ברוקלין, נ.י.
שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

Likkutei Sichot

Copyright © 2026
by
Kehot Publication Society®
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

פרשת בחקותי

ול״ג בעומר

א. דער אָנהויב פון דער סדרה איז, אם בחקותי תלכו. זאָגט די גמרא[1], אין אם אלא לשון תחנונים. ד. ה. אַז דער טייטש פון אם דאָ איז ניט אַ תנאי „אויב״, ווי אין אַ סך ערטער און אויך אין דער פרשה גופא, ואם לא תשמעו לי, ואם בחקותי גו׳, נאָר – תחנונים, דער אויבערשטער כביכול בעט זיך ביי אידן אַז: בחקותי תלכו, שתהיו עמלים בתורה[2].

און די בקשה און דער ציווי גיט אויך אַ כוח און איז אויך אַן הבטחה, צו יעדער אידן, אַז בחקותי תלכו, ווי עס שטייט[3], לבלתי ידח ממנו נדח.

ב. די צוויי ענינים – ציווי און הבטחה – געפינען מיר אויך אין

1) עבודה זרה ה, א. זע אויך תורת כהנים אויף דער פרשה.

2) פירש״י על התורה מתורת כהנים.

3) שמואל ב, יד, יד.

דער מצוה פון אהבת ה׳. אויפן פסוק ואהבת את ה׳ אלקיך, טייטשט דער אַל־טער רבי[4] צוויי פירושים: א) דו זאָלסט ליב האָבן. ב) דו וועסט ליב האָבן. און אויך דאָרטן זיינען ביידע פירושים פאַר־בונדן איינער מיטן צווייטן. וואָרום דער ציווי מלמעלה איז אויך אַ נתינת כוח און הבטחה, אַזוי ווי אויבן דערקלערט.

אהבה איז אַ שרש אויף אַלע רמ״ח מצות עשה, אַריינגעמענדיק אויך די מצוה פון יראת ה׳, וועלכע איז אַ שרש אויף אַלע שס״ה מצות לא תעשה[5]. קומט דאָך אויס אַז אהבת ה׳ איז אַ שורש אויף אַלע תרי״ג מצות.

איז פונקט ווי אויף אהבה איז דאָ אַ ציווי און הבטחה, אַזוי אויך אויף אַלע תרי״ג מצות — וועלכע ווערן נכלל אין פסוק, אם (לשון תחנונים און אויך הבטחה) בחקותי תלכו ואת מצותי תש־מרו ועשיתם אתם.

ג. נאָך אַ טייטש איז דאָ[6] אויף בחקותי — אַז דאָס גייט אויף מצות. אין מצות זיינען דאָ דריי סוגים: מש־פטים, עדות און חוקים. משפטים זיינען די מצות וועלכע דער שכל וואָלט אַליין מחייב געווען, אַפילו אויב די תורה וואָלט עס ניט געהייסן; עדות זיינען די מצות וועלכע שכל אַליין וואָלט טאַקע ניט מחייב געווען, אָבער נאָכדעם ווי תורה האָט זיי געהייסן, האָבן זיי אַן אָרט אין שכל; חוקים זיינען די מצוות וועלכע האָבן קיין אָרט ניט אין שכל, ווי מצות שעטנז, פרה אדומה, א. ד. גל.

דאָס וואָס דער פסוק זאָגט בחוקותי, כאָטש ער מיינט דאָך אַלע מצות, ווייל ער איז מרמז, אַז אויך עדות און משפ־טים, הגם זיי האָבן אַן אָרט אין שכל, דאַרף מען זיי אָבער מקיים זיין מצד קבלת עול, פונקט ווי דער קיום פון חוקים — חוקה חקקתי גזירה גזרתי.

און כאָטש דער קיום המצוות איז ניט מצד השכל נאָר מצד קבלת עול, פונדעסטוועגן איז אין דעם דאָ אַ תע־נוג, און אדרבה, דער תענוג איז נאָך אַ גרעסערער, ווי עס איז באַוואוסט[7] וועגן דעם ענין פון עבודת עבד נאמן און עבד פשוט, אַז דער תענוג פון עבד איז דאָס דער תענוג האדון.

וואָס דאָס איז מרומז אין דעם וואָרט „תלכו", אַז כאָטש עס איז „בחוקותי", קבלת עול, פונדעסטוועגן איז — „תל־כו", וואָס דער אמת׳ער ענין פון גיין איז דאָך בלי גבול[8], קען עס ניט קומען מצד פנימיות׳דיקע און באַגרענעצטע כוחות, נאָר מצד כוח מקיף, תענוג, חיות.

און דער וואָרט „אם", די תחנונים און הבטחה פון דעם אויבערשטן, גייט ניט נאָר אויף דעם גוף פון קיום המצות נאָר אויך אויפן אופן פון קיום המצות: „בחוקותי תלכו", אַז יעדער איד איז מובטח אַז ער וועט מקיים זיין מצות מיטן חיות פון קבלת עול.

ד. דער שכר אויף דעם איז, „ונת־תי גשמיכם בעתם" וגו׳ — גשם ברוח־ניות, וואָס דאָס איז דער יערוף כמטר לקחי און נאָך העכער, דער אור

4) תורה אור פו, ג.

5) תניא פרק ד. וראה גם כן פירוש על הרמב״ם הלכות יסודי התורה ריש פרק ב.

6) זע ת״א ות״י. אוה״ח פי׳ כה. ועוד.

7) ד״ה אחרי ה״א תרס״ו. ד״ה וילך תש״ד.

8) זע לקו״ת אָנפאַנג בחקותי.

תורה, און נאָך העכער, די תורה וואָס משיח וועט לערנען, וואָס די תורה פון איצטער איז הבל לגבי תורתו של משיח[9].

און דורך דעם אויך: גשמיכם בעתם, בגשמיות כפשוטו.

און די גשמיות וועט זיין אין אַזאַ אופן, אַז ניט נאָר וואָס זי וועט ניט אָפּהאַלטן פון עבודת הוי', נאָר אדרבה, זי וועט נאָך צוהעלפן, ווי עס שטייט[10], עד דלא אכילנא בישרא דתורא כו' (אַז ביז ער עסט ניט קיין פלייש איז ביי אים זיין געדאַנק ניט גענוג לויטער), אַז מיט די גשמיות וועט מען דינען דעם אויבערשטן מתוך מנוחת הנפש והרחבת הדעת.

ה. אין לקוטי תורה פון היינטיקער סדרה[11] ווערט דערקלערט, אַז אַלע ענינים פון תוכחה זיינען באמת ברכות (לדוגמא: ואפו עשר נשים לחמכם בתנור אחד, איז דער פשט אַז אַלע עשר כחות הנפש וועלן זיין אויסגעקאָכט אין „אחד") — נאָר אַזוי ווי זיי זיינען גאָר הויכע ברכות, קענען זיי ניט אַראָפּקומען בגילוי, דערפאַר זיינען זיי געזאָגט געוואָרן אין אַזאַ אופן.

דער צמח צדק ברענגט דאָרט אין אַ הגה"ה, אַז דאָס איז אויך דער פשט אין דער דערציילונג פון גמרא[12], אַז רבי שמעון בן יוחאי האָט געשיקט זיין זון צו רבי יונתן בן עסמיי און רבי יודא בן גרים זיי זאָלן אים בענטשן. ווען ער איז געקומען צו ר' שמעונ'ען, איבערגעגעבן וואָס זיי האָבן אים געזאָגט, און באַקלאָגט זיך אַז אין פלוג זיינען דאָס ענינים וואָס זיינען היפך פון ברכות, האָט אים ר' שמעון געזאָגט אַז באמת זיינען דאָס אַלץ ברכות, און האָט אים די אַלע ברכות דערקלערט.

איז אין פלוג, פאַרוואָס טאַקע האָבן זיי אים געבענטשט מיט אַזאַ לשון וואָס מען קען אויסטייטשן אַנדערש? זאָגט אויף דעם דער מהרש"א אַז דאָס איז געווען לחדודי. דער צמח צדק זאָגט, אַז יותר נראה כפשוטו, ווייל דאָס זיינען געווען גאָר הויכע ברכות האָט עס געמוזט אַראָפּקומען אין אַזאַ אופן.

ו. אין פלוג, וויבאַלד אַז דאָס זיינען הויכע ברכות וועלכע מוזן קומען פאַרשטעלט, ווי אַזוי האָט זיי ר' שמעון בן יוחאי געקענט אויסטייטשן בגילוי?

וועט מען עס פאַרשטיין לויט ווי עס ווערט דערקלערט אין תניא[13], אַז יסורים זיינען טוב פון עלמא דאתכסיא, בחינת י־ה, דערפאַר קומט עס איצטער אַראָפּ „בבחינת צל ולא אורה וטובה נראית", און דורך דעם וואָס מען איז מקבל די יסורים בשמחה, איז מען זוכה צום „כצאת השמש בגבורתו"[14], וואָס וועט זיין לעתיד, וואָס דאַן וועט עס אַראָפּקומען בטוב הנראה והנגלה.

די נשמות וואָס ענינם איז צו מגלה זיין פנימיות התורה, איז ביי זיי אויך איצטער מאיר דער גילוי פון לעתיד[15]. דערפאַר איז רשב"י

9) קהלת רבה פרשה יא.

10) ב"ק עב, א.

11) ד"ה בשברי לכם מטה לחם.

12) מועד קטן ט, א.

13) פרק כו.

14) שופטים ה, לא. שבת פח, ב. יומא כג, א. גיטין לו, ב.

15) זע ווייטער עמוד 287 און ווייטער.

וואָס זיין ענין איז געווען צו אַנט־פלעקן פּנימיות התורה, האָט ער גע־קענט אויסטייטשן די ברכות בגילוי, ווײַלע ביי אים האָט שוין מאיר געווען דער כצאת השמש בגבורתו, האָט ער אויך איצטער שוין גזען אין דעם די ברכות.

דעריבער קומט די אויסטייטשונג פון דער תוכחה ווי ברכות — אין חסי־דות דוקא, וואָס ברענגט פּנימיות התורה בגילוי.

ז. וויבאַלד אַז דער אויסטייטש פון די ברכות איז פאַרבונדן מיט פּנימיות התורה, איז אַזוי ווי פּנימיות התורה האָט דאָך רשב״י מגלה געווען צו אַלעמען, אַזוי אויך די ברכות, האָט ער אויסגעטייטשט אויך צו זיין זון, וואָס איז דאַן נאָך ניט געווען אויף אַזאַ הויכע מדריגה,

— וואָס דערפאַר זאָגט די גמרא אמר לי׳ לברי׳ און רופט אים ניט ביי זיין נאָמען[16]. אַ ווייטערדיקע הוכחה איז פון דעם וואָס ער האָט אים גע־שיקט מקבל זיין אַ ברכה פון ר׳ יונתן בן עסמיי און ר׳ יהודא בן גרים —

און פונדעסטוועגן האָט ער אויך אים מגלה געווען די ברכות.

ח. אין דריי ערטער אין תניא ווערט דערקלערט די עצה צו יסורים. איין מאָל אין ערשטן חלק תניא און צוויי מאָל אין אגרת הקדש.

אין ערשטן חלק תניא[17] שטייט, אַז די עצה צו יסורים איז לקבולי בשמחה,

16) זע סנהדרין מא, ע״ב אין אָנפאַנג.

17) פרק כו.

וואָס דורך דעם וועט ער זוכה זיין אַז לעתיד לבוא וועט עס אַראָפּקומען בטוב הנראה והנגלה.

דאָס איז דאָך אָבער אַן ענין וואָס מען דאַרף וואַרטן אויף לעתיד לבוא.

אין אגרת הקדש אין איין אָרט[18], גיט ער די עצה, לפשפש במעשיו. ער זאָל זיך באַטראַכטן ווי המלך הגדול רוחץ צואת בנו יחידו, כמו שכתוב[19] אם רחץ ה׳ את צואת בנות ציון גו׳, וואָס דאָס קומט דאָך מצד דער אהבה רבה שלמעלה, וואָס דורך דער התבונ־נות איז כמים הפנים אל פנים וועט ער מעורר זיין די אהבה ביי זיך צום אוי־בערשטן, וואָס דורך דעם וועט ער ממשיך זיין למעלה, אַז די אהבה וועט זיין אַן אהבה מגולה, וואָס במילא וועט עס אַראָפּקומען אויך למטה בטוב הנ־ראה והנגלה.

די עצה, כאָטש אַז מען דאַרף טאַקע ניט וואַרטן אויף לעתיד, ער קען האָבן טוב הנראה והנגלה אויך איצטער, דאַרף מען אָבער צו איר האָבן התבונ־נות און התעוררות אהבת הוי׳ וכו׳.

אין צווייטן אָרט אין אגרת הקדש[20], גיט ער די עצה, מען זאָל וויסן אַז דאָס איז אַן ענין פון נסיונות, מען פּרוּווט אויס דעם מענטשן צי ער האָט אַ רצון אין עניני עולם הזה און חיי הגוף. און דורך דעם וואָס ער שטייט ביי דעם נסיון, קומט עס אַראָפּ אין טוב הנראה והנגלה.

18) סימן כב.

19) ישעי׳ ד, ו.

20) סימן יא.

די מעלה אין דער עצה איז, אַז מען דאַרף ניט וואַרטן אויף התעוררות אהבה וכו', און ביז דעמאָלט ליידן יסו־רים חס ושלום, נאָר באַלד ווי מען שטייט ביי דעם נסיון, ווערט מען פטור פון יסורים. אויך איז די מעלה אין דעם, אַז עס איז געגוג אויך אַ ביסל יסורים, וואָרום אויך מיט אַ ביסל קען מען אים אויספּראווען, און באַלד ווי מען זעט אַז ער ווערט ניט נתפעל פון דעם, נעמט מען דאָס צו פון אים.

אָבער פונדעסטוועגן, דאַרף מען דאָך דאָ ביישטיין דעם נסיון.

די מעלה פון רשב"י און פנימיות התורה אָבער איז, אַז מען דאַרף ניט וואַרטן אויף לעתיד, ניט אויף התעוררות אהבה וכו', און ניט אויף ביישטיין נסיו־נות, נאָר מצד פנימיות התורה טייטשט מען אויס, באַלד, און מען איז מגלה יעדער ענין, בטוב הנראה והנגלה[21].

ט. דער דאָזיקער ענין איז פאַרבונדן אויך מיט דעם היינטיקן שבת — דער שבת וואָס נאָך ל"ג בעומר.

אויף שבת שטייט[22], מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת. ערב שבת דאָ — מיינט ניט פרייטיק דוקא, נאָר אַלע טעג פון פאָריקער וואָך, אָנהויבנדיק פון זו־נטיק אָן, דאַרף מען אָנהויבן גרייטן זיך צו שבת[23].

דערפאַר איז יעדן טאָג פון וואָך, פון זונטיק אָן, זאָגט מען היום יום ראשון בשבת, יום שני בשבת א. א. וו. וואָס דאָס ציילט מען די טעג צום קומענדיקן שבת[24]. און ווי דער רמב"ן זאָגט אויפן פסוק זכור את יום השבת לקדשו[25], אַז מיט ציילן די טעג צום קומענדיקן שבת, איז מען מקיים די מצוה פון זכור את יום השבת לקדשו.

דערפאַר שטייט אויך[26] אַז די תפלות פון אַלע זעקס טעג פון וואָך זיינען עולה בשבת.

דאָס איז ניט קיין סתירה צו דעם וואָס די גמרא זאָגט אַז נאָר די לעצטע טעג פון וואָך, פון מיטוואָך אָן, האָבן אַ שיי־כות צום קומענדיקן שבת, אָבער די ער־שטע טעג פון וואָך האָבן אַ שייכות צום פריערדיקן שבת — וואָס דערפאַר קען מען מאַכן הבדלה אויב ער האָט פאַר־געסן וכו' און מעביר זיין די סדרה שנים מקרא ואחד תרגום ביז דינסטיק פון דער קומענדיקער וואָך[27] — ווייל דאָס זיינען באַזונדערע ענינים, און ווי עס ווערט אין אַ צווייטן אָרט דערקלערט אַז עס זיינען דאָ המשכות השבת וואָס זיינען נאָר ביז דריי טעג (פאַר שבת און נאָך שבת)[28]. אָבער וואָס עס דאַרף עולה און נכלל ווערן אין שבת, זיינען אַלע ששת ימי החול פאַר שבת, אַ הכנה און זיינען עולה אין דעם שבת וואָס קומט נאָך זיי.

לויט דעם איז היינטיקן שבת די עלי' און התכללות פון ל"ג בעומר

21) בדוגמת רשב"י'ס ברענגען רעגן גלייך דורך זאָגן תורה, אָן תעניות, תפלות וכו' (זהר חלק ג נט, ב).

22) עבודה זרה ג, א.

23) זע ביצה טז, א. שולחן ערוך אדמו"ר הזקן סימן רמב ס"י.

24) זע אויך שולחן ערוך אבן העזר סימן קכו, ס"ג.

25) שמות כ, ח.

26) זע תורה אור י, א.

27) פסחים קו, א. שולחן ערוך אדמו"ר הזקן סימן רפה, ס"ה. שם סימן רצט ס"ח.

28) שבת מיני' מתברכין כולי יומי — הוא כל השבוע שלאחר זה כמובן. ואכ"מ.

— דער יום ההילולא און יום השמחה פון רשב"י.

י. וועגן דעם ענין פון הסתלקות שטייט[29] אַז אין דעם טאָג פון דער הס־תלקות ווערט נכלל זיין גאַנצע עבודה און האָרעוואַניע וואָס ער האָט געהאָרע־וועט דעם גאַנצן לעבן. וואָרום בשעת הסתלקות איז דאָך דער גמר עבודת הנשמה וואָס זי האָט געדאַרפט אויפטאָן מיט דעם גוף.

— ד. ה. אַז אַפילו אויב זי דאַרף אַראָפּקומען נאָכאַמאָל אין גלגול, איז דאָך דאָס אָבער דער גמר העבודה וואָס זי האָט געדאַרפט אויפטאָן מיט דעם גוף —

און מצד דעם איז דאָ אַ מעלה אין דעם טאָג פון הסתלקות אויף דער עבודה פון דעם גאַנצן לעבן, ווייל בעת דער הסתלקות קלייבן זיך צונויף אַלע עבודות צוזאַמען.

נאָך מערער: בשעת עס קלייבן זיך צונויף אַלע עבודות צוזאַמען, קומט צו אויך אַן אור וואָס איז העכער פון זיי אַלע.

ווי למשל, בשעת עס קלייבן זיך צו־זאַמען עטלעכע אותיות, וואָס יעדער אות האָט דאָך אַ באַזונדער פירוש און ענין[30], און ווען מען שטעלט צונויף עטלעכע אותיות, ווערט אַ וואָרט. קומט דאָך צו אַ נייע זאַך, דער כוח וואָס איז מצרף די אותיות[31], דער תוכן פון דעם וואָרט, דער אור העולה על כולנה.

און ווי ס'איז אויך ווען עס זיינען זיך מצטרף צען אידן אינאיינעם, וואָס יעדער פון זיי האָט אַ נפש אלקית, קומט צו אַ נייער ענין, די השראת השכינה וואָס עס איז פאַראַן אויף עשרה מישראל.

יא. לויט דעם וועט מען אויך פאַר־שטיין דעם ענין פון ל"ג בעומר, דער יום ההסתלקות פון רשב"י, אַז ווי גרויס עס איז געווען די מעלה פון עבודת הרשב"י ביים לעבן, וואָס ער האָט גע־זאָגט[32]: בחד קטירא אתקטרנא בי' אחידא בי' להיטא, איז נאָך גרעסער די מעלה וואָס האָט זיך אויפגעטאָן אין דעם טאָג פון זיין הסתלקות, מצד דער מעלה פון סך־הכל און דעם אור העולה על כולנה.

דאָס איז אויך וואָס שטייט[33] ביי משה רבינו, חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולן ניתנו למשה חסר אחד, נאָר בשעת זיין הסתלקות האָט ער זוכה געווען אויך צום שער הנו"ן, הר נבו — נו"ן בו.

יב. דערמיט וועט מען פאַרשטיין וואָס עס שטייט אין מדרש[34] אויפן פסוק[35] כי לא יראני האדם וחי, שאפילו חיות הקדש אינן רואות, ווײלע זיי זיינען תחת הר־קיע. אויך זאָגט דאָרט דער מדרש אויף צדיקים — בחייהם אינם רואים אבל במיתתם רואים.

אין פלוג, וויבאַלד אַז אַפילו חיות הקדש, גאָר אַ הויכע מדריגה אין מלאכים, אינן רואות, היינט ווי קומט

29) דרושי ל"ג בעומר בסידור אדמו"ר הזקן, און זע אגרת הקדש סימן כז.

30) תניא חלק ב פרק יא.

31) דאָרט פרק יב. און זע ד"ה זאת חוקת התורה, תער"ב.

32) זע זהר חלק ג רפח, א. רצב, א.

33) ראש השנה כא, ב.

34) סוף פרשה נשא.

35) שמות לג, כ.

עס אַז צדיקים במיתתם רואים? אויב דאָס איז מצד מעלת הנשמות על המלא־כים, האָבן דאָך נשמות געדאַרפט זען אויך בחייהם?

לויט דעם איז אָבער מובן, ווײַלע בשעת דער הסתלקות איז דאָ די מעלה פון דעם סך־הכל און דעם אור העולה על כולנה, אַ מעלה, צו וועלכער מען קען צוקומען ביי גמר העבודה.

יג. דערמיט וועט מען פאַרשטיין וואָס עס ווערט דערציילט אין כתבי האריז"ל[36], אַז ר' אברהם הלוי פלעגט זאָגן אַלע טאָג תפלת נחם, ווײַלע ער האָט זייער שטאַרק געקלאָגט אויפן חורבן בית המקדש און געבענקט צום בנין הבית שיהי' לעתיד. איז ווען ער האָט געזאָגט נחם אויך ל"ג בעומר אין מירון, האָט רשב"י פאַראיבל געהאַט, און עס האָט אים פאַרשאַדט.

איז דער ענין אין דעם, ווי עס ברענגט זיך[37] בשם דעם אַלטן רבי'ן נ"ע, אַז עס זיינען פאַראַן נשמות פון יחידי סגולה וואָס פאַר זיי איז ניט געווען דער גאַנצער ענין החורבן, און איינער פון זיי איז רשב"י.

במילא, בשעת עס איז געקומען ל"ג בעומר, האָבן זיך דעמאָלט צונויפגעע־קליבן אַלע עבודות פון רשב"י מיט דעם אור העולה על כולנה, איז אין אַזאַ טאָג האָט ער – ר' אברהם הלוי – ניט געדאַרפט פילן דעם גאַנצן ענין החורבן; זייענדיק דעם אריז"ל'ס אַ תל־מיד, האָט ער דאָך געוואוסט אַז דער ענין ההסתלקות איז דער גמר העבודה כנ"ל, און האָט אויך געוואוסט דעם ענין און די מעלה פון דעם רשב"י, במילא האָט ער ל"ג בעומר דעם חורבן ניט געדאַרפט פילן.

יד. די דערקלערונג אין דעם איז:

עבודת הרשב"י איז געווען ממשיך זיין פנימיות התורה און סתים דאוריי־תא אין גליא דתורה און דורך דעם אויך אין גליא פון וועלט. עס זיינען געווען כמה תנאים וואָס האָבן זיך עוסק געווען אין פנימיות התורה, דער אויפ־טו פון רשב"י, אָבער, איז געווען אַז ער האָט עס ממשיך געווען בגילוי אין וועלט.

וויבאַלד ער האָט ממשיך געווען פנימיות התורה אילנא דחייא, בגילוי אין וועלט (אופן ההנהגה דלעתיד), איז דאָך במילא ניט שייך דער גאַנצער ענין הגלות.

טו. דערמיט וועט מען אויך פאַר־שטיין וואָס עס שטייט אין מדרש[38] אַז איינער פון רשב"י'ס תלמידים איז אַוועקגעפאָרן אין אַן אַנדער אָרט און איז געוואָרן אַ גביר. ווען דער תלמיד איז צוריקגעקומען האָבן די אַנדערע תלמידים געקראָגן אַ חלישות הדעת. האָט זיי דער רשב"י אַוועקגעפירט אין אַ בקעה – לויט דער גירסא אין תנחו־מא[39] איז עס געווען אין בקעה שע"פ מירון, רשב"י'ס הר נבו – און האָט געזאָגט, בקעה בקעה התמלאי דינרי זהב. בשעת די בקעה איז פול געוואָרן מיט דינרי זהב, האָט ער געזאָגט צו די תלמידים, אַז יעדער איינער קען דער־

36) פרי עץ חיים שער ספירת העומר פרק ז.
37) פלח הרמון שמות ע' ז.

38) שמות רבה פנ"ב, ג. שוחר טוב פ' צב.
39) פקודי ס"ז (הוצאת בובר).

פון נעמען וויפל ער דאַרף, נאָר זיי זאָלן וויסן, אַז דאָס איז זייער חלק פון לעתיד לבוא. ותשחק ליום אחרון[40], האָבן די תלמידים ניט גענומען.

דערנאָך דערציילט ער אין מדרש נאָך אַ מעשה, אַז ר' שמעון בן חלפתא – ער איז געווען שפּעטער פון רשב"י, ער איז דאָך געווען אַן אמורא[41] – איז געווען אַ גרויסער אָרעמאַן, און האָט ניט געהאַט אויף הוצאות שבת ויום טוב. האָט ער אויף דערויף מתפלל געווען, האָט מען אים געגעבן מלמעלה אַן אבן טוב, האָט ער עס פאַרקויפט און דאָס געלט אויסגע־געבן אויף הוצאות שבת ויום טוב. ווען זיין ווייב האָט עס געזען, האָט זי אים וועגן דעם געפרעגט, און ער האָט איר דערציילט די גאַנצע מעשה. האָט זי גע־זאָגט אַז זי איז אויף דעם ניט מסכים, ווייל לעתיד וועט זיין שלחנך חסר ושלחן חבירך מלא. איז ר' שמעון בן חלפתא אַוועק אין פעלד און האָט מתפלל געווען, האָט מען עס ביי אים צוגענומען צוריק.

און דער מדרש פירט אויס: רבותינו אמרו, אַז דער צווייטער נס איז גרעסער פון דעם ערשטן, ווייל משמיא מיהב יהבי משקל לא שקלי[42].

דאַרף מען פאַרשטיין, פאַרוואָס האָט מען געזאָגט גדול נס האחרון כו' אויף דער שפּעטערדיקער מעשה פון ר"ש בן חלפתא, און ניט אויף דער פריערדיקער מעשה פון רשב"י, וואָרום אויך ביי דער מעשה מיטן רשב"י ווען די תלמידים האָבן געזאָגט אַז זיי ווילן ניט נעמען, האָט מען דאָך זיכער די דינרי זהב מלמעלה צוריק צוגענומען.

– וויבאַלד אַז רשב"י'ס תלמידים האָבן עס ניט גענומען און אין שפּע־טערדיקע דורות האָט מען אויך ניט געפונען אין בקעת מירון קיין דינרי זהב, האָט מען דאָך דאָס מסתמא צוריק גענומען –

אויך איז ניט פאַרשטאַנדיק, וואָס אין מדרש פ' נח וואו ער רעכנט אויס די מעלות פון רשב"י, זאָגט ער דאָרטן אַז בימיו לא נראתה הקשת, און ער דער־ציילט דאָרטן אויך די מעשה וואָס ער האָט געזאָגט בקעה בקעה התמלאי די־נרי זהב. איז אויב דאָס וואָס מען האָט צוגענומען צוריק איז אַ גרעסערע מעלה, האָט ער דאָך געדאַרפט זאָגן אין מדרש די מעלה פון רשב"י, וואָס ער האָט גע'פּועל'ט מען זאָל די דינרי זהב צונעמען צוריק?

נאָר לויט ווי מען האָט גערעדט, אַז דער ענין פון רשב"י איז געווען צו ממ־שיך זיין פּנימיות התורה בגלוי אין עולם, אַז אויך איצטער בזמן הגלות זאָל זיין דער סדר ווי בזמן הבית ובביאת המשיח, וועט מען עס פאַרשטיין בפשיטות:

טז. מצד תורה ווערן נמשך אַלע המשכות אויך בגשמיות, ווי עס שטייט[43], עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכי' מאושר גו', בשמאלה עושר וכבוד[44], ומכל שכן בימינה כדרשת רז"ל[45]. אויך אין היינטיקער סדרה

40) משלי לא, כה.

41) רש"י (בעין יעקב) מועד קטן ט, ב. וראה מפרשי המשנה סוף עוקצין.

42) זע תענית כה, א.

43) משלי ג, יח.

44) שם ג, טז.

45) שבת סג, א.

שטייט אם בחוקותי תלכו גו׳ ונתתי גשמיכם בעתם גו׳ און ווי די גמרא[46] זאָגט, חטים ככליות, וואָס דאָס איז דער סדר ההנהגה ווי עס איז געווען בזמן הבית און ווי עס וועט זיין לעתיד.

דערפאַר איז רשב״י, וואָס ביי אים איז דער חורבן ניט געווען, האָט ער מיט תורה געקענט ממשיך זיין דינרי זהב בגשמיות. דער אויפטו איז נאָר געווען וואָס ער האָט עס ממשיך גע־ווען ניט נאָר פאַר זיך וכיוצא בו, וואָס לגבי זיי איז דער חורבן ניט געווען, נאָר ער האָט גע׳פועל׳ט די המשכה אויך פאַר זיינע תלמידים, וואָס זיי זיינען נאָך געווען אין אַ מדריגה פון גלות,

— די ראי׳ איז פון דעם גופא וואָס זיי האָט אָנגערירט ענינים גשמיים, וואָס לעתיד וועט דאָך דאָס לגמרי ניט זיין שייך, ווי עס שטייט אין רמב״ם[47] אַז דאָס וואָס נתאוו לימות המשיח איז עס ניט מצד גשמיות, ווייל דעמאָלט וועט מען זיך מסתפק זיין במועט, ווי עס שטייט אין פסוק[48], והי׳ ביום ההוא יחי׳ איש עגלת בקר ושתי צאן, —

און פונדעסטוועגן האָט רשב״י גע׳פועל׳ט די המשכה אויך צו זיי. וויבאַלד אַז די המשכה איז געקומען מצד גילוי פנימיות התורה, מעין דלע־תיד, איז אַזוי ווי פנימיות התורה האָט ער ממשיך געווען בגלוי אין עולם צו אַלעמען, האָט ער אויך אַזוי ממשיך געווען די המשכות וועלכע קומען דורך איר.

און דאָס איז דער סיפור בדיוק הל־שון — בקעה, אַז אויך אין בקעה, אַ נידעריק אָרט, „בקעה מצא״, האָט ער ממשיך געווען דעם אופן ההנהגה פון לעתיד לבוא.

יז. לויט דעם וועט מען פאַרשטיין וואָס מען דערציילט אויף רשב״י די מעשה וואָס ער האָט ממשיך געווען דינרי זהב און ניט די מעשה וואָס מען האָט עס צוגענומען צוריק, ווייל ניט דאָס איז דער ענין פון רשב״י. דער פלא אין דעם וואָס מען האָט גענומען צוריק איז מצד דעם וואָס משמיא מיהב יהבי משקל לא שקלי, וואָס מען האָט משנה געווען דעם סדר אין הימל, אָבער ניט דאָס איז דער ענין פון רשב״י. זיין ענין איז ממשיך זיין דאָ למטה, דורך פנימיות התורה, דעם אופן ההנהגה פון לעתיד.

און דאָס איז אויך וואָס רשב״י האָט געזאָגט[49] אַז ער וועט מגין זיין אויף אַלע דורות וואָס פון אים ביז ביאת המשיח, ווייל רשב״י און פנימיות התורה האָבן אַ שייכות צו משיח׳ן[50], און דאָס איז זיין ענין, כנ״ל.

יח. עס איז דאָך באַוואוסט[51] אַז יעדן יאָר חזר׳ן זיך איבער די ענינים וואָס זיינען געווען דעם ערשטן מאָל אין יענעם טאָג. אַזוי ווי יעדער ט״ו ניסן איז מאיר יציאת מצרים און

46) תענית כג, א.

47) הלכות תשובה פרק ט הלכה ב. והלכות מלכים פרק יב הלכה ד.

48) ישעי׳ ז, כא.

49) בראשית רבה ר״פ לה.

50) זע זהר חלק ג קכד, ב. ברעיא מהימנא: יפקון בי׳ מן גלותא.

51) זע ספר המאמרים ה׳תש״ד ע׳ יג.

יעדער שבועות – מתן תורה, איז אויך יעדער ל"ג בעומר מאיר דער ענין פון רשב"י און די הנהגה פון לעתיד לבוא,

וואָס רשב"י האָט עס איבערגעגעבן צו זיינע תלמידים און צו די דורות נאָך אים, און האָט עס אַריינגעגעבן אין פנימיות התורה וואָס איז נתגלה געוואָרן אין הבנה והשגה דורך תורת חסידות חב"ד,

בפרט אין לעצטן דור, דרא דמשיחא,

וואָס דעמאָלט וועט זיין אַזוי ווי דרא דרשב"י[52],

וועלן דורך פנימיות התורה נמשך ווערן אַלע המשכות אויך בגשמיות, בטוב הנראה והנגלה.

(משיחות ש"פ בה"ב, תשט"ז)

52) זע זהר חלק ב קמז, א. חלק ג קנט, א.